

 AS "Augstsprieguma tīkls" Uzņ. Reģ. Nr. 40003575567 Dārziema iela 86, Rīga, LV-1073, Latvija Tālr. (+371) 67728353, Fakss: (+371) 67728858	Darba instrukcija		Lapa 1 (10)
	Darba instrukcija AS "Augstsprieguma tīkls" nolīgtajiem darbuņēmējiem		Apstiprināts: 25.03.2021.
Numurs: ID-1-010 Redakcija: 07	Izstrādāja: Kvalitātes sistēmas daļas vadītājs, Artis Vītiņš Apstiprināja: Valdes priekšsēdētājs, Varis Boks, 25.03.2021.	Redakcija spēkā no: 25.03.2021.	Redakcija spēkā līdz: 25.03.2024.

Saturs:

1. Kas ir AS "Augstsprieguma tīkls" integrētā vadības sistēma	1
2. Kāpēc šie jautājumi ir saistoši AS "Augstsprieguma tīkls" nolīgtajiem darbuņēmējiem 1	1
3. Kas jāzina par kvalitātes prasībām	2
4. Kas jāzina par darba drošību un arodveselību, veicot darbus AS "Augstsprieguma tīkls" 2	2
5 Ugunsdrošības prasības.	4
6 Kas jāzina par vides aizsardzību AS "Augstsprieguma tīkls" objektos	5
6.1. Vides aspekts – elektroiekārtu ekspluatācija.....	6
6.2. Vides aspekts – ēku, būvju, elektroietaišu vai elektroiekārtu remontdarbi	6
6.3. Vides aspekts – EPL trašu tīrīšana	6
6.4. Vides aspekts – objektu rekonstrukcija, demontāža vai izbūve	6
6.5. Vides aspekts – atkritumu apsaimniekošana.....	7
7 Kas jāzina par AST energoefektivitātes principiem.	7
8 Izraksts no AS "Augstsprieguma tīkls" kvalitātes, vides, energopārvaldības, darba aizsardzības un arodveselības politikām.....	7
9. Izpratne un atbildība.	10

1. Kas ir AS "Augstsprieguma tīkls" integrētā vadības sistēma

AS "Augstsprieguma tīkls" integrētā vadības sistēma ir uzņēmuma pārvaldības instruments, kas apvieno standartu ISO 9001; ISO 14001; **ISO 45000** un ISO 50001 prasības attiecībā uz AS "Augstsprieguma tīkls" sniegto pakalpojumu kvalitāti un energoefektivitāti, vides aizsardzību, darba drošību un arodveselību īstenojot saimniecisko darbību.

2. Kāpēc šie jautājumi ir saistoši AS "Augstsprieguma tīkls" nolīgtajiem darbuņēmējiem

AS "Augstsprieguma tīkls" nolīgtie darbuņēmēji, veicot elektroiekārtu demontāžas vai montāžas darbus, remontdarbus u.c. darbus vai pakalpojums [*saskaņā ar līgumu(-miem)*] tieši iesaistās elektroenerģijas pārvades sistēmas tehniskā uzturēšanā un attīstībā.

Šis apstāklis liek skatīties plašāk uz to darbinieku loku, kuru ieguldījums tieši veido AS "Augstsprieguma tīkls" sniegto pakalpojumu kvalitāti un energoefektivitāti, kas šajā gadījumā ietver arī nolīgto darbuņēmēju darbiniekus un speciālistus. Cik kvalitatīvi, videi saudzīgi un energoefektīvi būs veikti līgumdarbi, tik kvalitatīvi, videi saudzīgi un energoefektīvi tiks realizēta elektroenerģijas pārvade un iekārtu uzturēšana. Cik zinošs būs darbuņēmēju personāls par darba vides riskiem, drošiem darba veikšanas pasākumiem, vides aizsardzību un energoefektivitātes principiem, tik liela varbūtība, ka darbuņēmēja personāls nepasliktinās savu veselību un netiks savainots, netiks nodarīts kaitējums videi, darbi tiks īstenoti energoefektīvi.

Numurs: ID-1-010 Redakcija: 07	Darba instrukcija Darba instrukcija AS “Augstsprieguma tīkls” nolīgtajiem darbuņēmējiem	Lapa 2 (10)
---	---	-------------

Lai gan AS “ Augstsprieguma tīkls”, ievērojot Latvijas normatīvo aktu prasības, tehniskās prasības, pieredzi un citus faktorus, cenšas šīs prasības precīzi formulēt līgumos, arī darbuņēmēju personālam, nolūkā samazināt domstarpības, tomēr jāvadās no principa: “nezini vai neesi pārliecināts, labāk pajautā”.

3. Kas jāzina par kvalitātes prasībām

Ikvienu darbinieku darbs un ieguldījums ir svarīgs kopējā darba rezultātā.

Kā jau iepriekš minēts, nolīgtie darbuņēmēji tieši iesaistās elektroenerģijas pārvades sistēmas tehniskā uzturēšanā, attīstībā un elektroenerģijas pārvades drošumā. No nolīgto darbuņēmēju darba kvalitātes ir atkarīgi tādi kvalitātes kritēriji kā energoapgādes pārtraukums, sprieguma raksturlielumi, tīkla režīms (ja kavējas darbi), elektroiekārtu un elektroietaišu defekti, bojājumi.

Ja tehniskās prasības, lielākoties, ir noteiktas ar tehniskajiem standartiem, tad organizatorisko jautājumu virzība, no Latvijas tiesību aktu un normatīvu viedokļa, ir līgumslēdzēju vienošanās jautājums. Neskatoties uz pozitīvo tendenci, ka domstarpības projektu realizācijā un atkāpes no projekta realizācijas gala termiņiem samazinās, pieredze rāda, ka tieši organizatorisko jautājumu kārtošana joprojām ir vājā joma.

Informācijai, AS “ Augstsprieguma tīkls” parasti nozīmē atbildīgās personas no savas puses, kuru uzdevumos ietilps projektu realizācijas pārraudzība, remontdarbu pārraudzība un jautājumu koordinēšana. Lai uzlabotu sadarbību ar darbuņēmējiem ieteicams aktuālos jautājumus risināt iespējami agrāk, informējot AS “ Augstsprieguma tīkls” atbildīgās personas, neatliekot tos uz vēlāku laiku. Iekavētas problēmas sekas ir grūtāk novēršamas.

4. Kas jāzina par darba drošību un arodveselību, veicot darbus AS “Augstsprieguma tīkls”

AS “Augstsprieguma tīkls” ne vienmēr var pārzināt nolīgto darbuņēmēju darba tehnoloģiju un metodes, un tas arī var nebūt mūsu kompetencē, taču mēs varam Jūs iepazīstināt ar tiem darba vides riskiem, kuri pastāv AS “Augstsprieguma tīkls” objektos (piemēram, elektromagnētiskā lauka intensitāte, tuvākās zem sprieguma esošās elektroiekārtas, droši pārvietošanās ceļi utml), lai AS “Augstsprieguma tīkls” esošie darba vides riski nepasliktinātu nolīgto darbuņēmēju darbinieku veselību un darba drošību.

- 4.1 Darbuņēmējs var tikt pielaists pie darba, ja ir iesniegta vēstule ar darba izpildē iesaistīto darbinieku sarakstu un ir saskaņots Darba **izpildes** projekts vai cits dokuments (ja tas ir nepieciešams).
- 4.2 Sagatavojot darbuņēmējam darba vietu, personāls atbild:
 - par izpildīto drošības pasākumu darba vietas sagatavošanai, darba zonas izdalīšanai (iekārtas atslēgšanu, zemējumu uzlikšanu, iežogojumu iekārtošanu u.c) pietiekamību, pilnīgumu un pareizību;
 - par veiktās sākotnējās un mērķa instruktāžas darba vietā uzņēmējorganizācijas personālam pilnīgumu, precizitāti un kvalitāti.
- 4.3 Darbuņēmēja personāls atbild:
 - par sava personāla atbildību tam dotajām tiesībām un elektrodrošības grupām;
 - par to, lai darbuņēmēja personāls ievērotu norādījumu izpildi, kas saņemti instruktāžā un darba procesa izpildes laikā;
 - par valsts normatīvo dokumentu prasību ievērošanu, veicot darbus ar bīstamajām iekārtām, kā arī ugunsbīstamos darbus;
 - par savu darba aprīkojuma, kolektīvo un individuālo aizsardzības līdzekļu tehnisko stāvokli, pietiekamību un to pareizu pielietojumu;
 - par darba vietas iežogojumu, zemējumu, plakātu un noslēdzošo ierīču saglabāšanu;
 - par darba veikšanas projektā vai darba izpildes projektā norādīto prasību ievērošanu;

Numurs: ID-1-010 Redakcija: 07	Darba instrukcija Darba instrukcija AS “Augstsprieguma tīkls” nolīgtajiem darbuņēmējiem	Lapa 3 (10)
---	---	-------------

- par darba izpildes kvalitāti un termiņu ievērošanu;
 - par darba aizsardzības noteikumu ievērošanu, veicot darbus AS “Augstsprieguma tīkls” teritorijā.
- 4.4 Darbuņēmēja personālam, kas veic darbus, jābūt pie sevis derīgām apliecībām par elektrodrošības grupas piešķiršanu (ja tādas ir nepieciešamas), par tiesībām veikt darbus ar bīstamām iekārtām vai citus speciālus darbus.
- 4.5 Ja darbus veic ārvalstu firmu darbinieki, kuri nav apmācīti par 08.10.2013. MK noteikumu Nr.1041 un LEK 025 prasībām, un kuriem nav derīgas apliecības par elektrodrošības grupas piešķiršanu, ir nepieciešama uzrauga norīkošana.
- 4.6 Darbuņēmēja personālam AS “Augstsprieguma tīkls” teritorijā ir jālieto individuālie aizsardzības līdzekļi (aizsargķiveres, u.c.) atbilstoši drošības zīmju un darba aizsardzības instrukciju prasībām.
- 4.7 Darbuņēmēja pienākums ir ievērot darba disciplīnu un darba režīmu, ievērot darba aizsardzības, darba higiēnas un ugunsdrošības prasības.
- 4.8 Veselībai kaitīgie darba vides apstākļi ir tādi darbojošies darba apstākļi, kuru dēļ darbinieks var zaudēt darbaspējas, saslimt (arī ar arodslimību). Jo ilgāks būs kaitīgo faktoru iedarbības laiks, jo bīstamāk dzīvībai un veselībai. Kaitīgo faktoru ietekmē darbinieks var saslimt gan pēkšņi, gan ilgākā laika periodā.
- 4.9. Galvenie veselībai bīstamie darba vides riska faktori ir:
- Fizikālie faktori:
- 4.9.1. Mikroklimate – paaugstināta, pazemināta temperatūra telpās;
- 4.9.2. Meteoroloģiskie apstākļi – lietus, sniegs, paaugstināta, pazemināta temperatūra, vējš, saules starojums, u.c.
- Fiziskie faktori:
- 4.9.3. traumatisma iespēja pakļūpot, iespēja nokrist no augstuma, iespēja gūt traumas no krītošiem priekšmetiem, atsitieni, skrāpējumi un iegriezumi pret konstrukcijām, dzīvnieku kodumi.
- 4.9.4. fiziska slodze, ceļot smagumus, kājām veicot garākus pārgājienus;
- Bioloģiskie faktori
- 4.9.5. ērces, latvāņi, lapsenes u.c. kukaiņi, dzīvnieku (t.s. lāču), čūsku kodieni.
- Ķīmiski faktori:
- 4.9.6. izolācijas eļļa, dažādi šķīdinātāji, krāsas u.tml., ar ko var saskarties būvlaukumos remontu, rekonstrukciju laikā vai iekārtas bojājumu gadījumā;
- 4.9.7. SF6 gāze, kuras sabrukšanas produkti var radīt saindēšanos, bet noplūde slēgtās telpās var izraisīt skābekļa trūkumu – smakšanu. SF6 sabrukšanas produktu klātbūtne atpazīstama kā puvušu olu smaka.
- Elektriskie faktori:
- 4.9.8. Elektrotraumu risks, saskaroties ar spriegumaktīvām ietaises daļām to bojājumu gadījumā;
- 4.9.9. Elektriskais un magnētiskais lauks.
- 4.10. Aizsardzības pasākumi pret kaitīgo darba vides apstākļu iedarbību:
- 4.10.1. Tehniskie aizsardzības pasākumi pret kaitīgo darba vides apstākļu iedarbību:
- darba vietu ierīkošana saskaņā ar drošības prasībām, veicot darbus elektroietaisēs;
 - iekārtu, darba aprīkojuma ekspluatēšana atbilstoši darba drošības prasībām;
 - stingra tehnoloģiskā procesa ievērošana;
 - darba vietu ierīkošana atbilstoši darba higiēnas un ergonomikas prasībām;
 - jaunu, mazāk bīstamu tehnoloģiju, iekārtu un vielu ieviešana un izmantošana;
 - iekārtu, palīgierīču un individuālo aizsardzības līdzekļu izmantošana atbilstoši darba aizsardzības prasībām.
- 4.10.2. Pārvietojoties, ievērot sezonas laika apstākļu ietekmi un neveikt darbības, kas konkrēto laika apstākļu dēļ var apdraudēt savu un apkārtējo drošību (slapji, slideni,

Numurs: ID-1-010 Redakcija: 07	Darba instrukcija Darba instrukcija AS "Augstsprieguma tīkls" nolīgtajiem darbuņēmējiem	Lapa 4 (10)
---	---	-------------

aizsniguši pārvietošanās ceļi un iekārtu platformas u.tml.). Grūti caurstaigājamās vietās (purvs, ūdens šķēršļi, meža vējlauzas, bieza sniega sega u.tml.) pārvietoties ievērojot nepieciešamās drošības prasības.

- 4.10.3. Visa iekārta, kas nav remontā, uzskatāma par darbā esošu un nav pieļaujams tuvoties nenorobežotām spriegumaktīvām daļām tuvāk par MK noteikumos Nr. 1041 noteiktajiem drošības attālumiem neatkarīgi no tās reālā darba stāvokļa:
- līdz 20kV - ne tuvāk par 0.6 m;
 - 110kV - ne tuvāk par 1m;
 - 330kV – ne tuvāk par 2.5 m.
- 4.10.4. Pērkona, negaisa laikā nedrīkst atrasties zem gaisvadu līnijas, atsevišķi augošiem kokiem, balstu tuvumā, sadales ietaisē.
- 4.10.5. Ja darbinieks konstatē saindēšanās pazīmes ar SF6 – slikta dūša, reibonis, elpas trūkums u.tml., cietušo nekavējoties evakuēt prom no saindēšanās vietas svaigā gaisā. Ja kļūst sliktāk, veikt mākslīgo elpināšanu (ja nepieciešams) un izsaukt neatliekamo medicīnisko palīdzību, minot saindēšanos ar elegāzi (medicīniskajā terminoloģijā tā klasificējas kā vienkāršs asfiksants t.i. tikai smacējoša gāze).
- 4.10.6. **Saistībā ar COVID-19 izplatību, ievērot objektā noteiktās prasības – sejas maskas lietošana, 2m distances starp darbiniekiem ievērošana.**
- 4.11 Raksturīgākie nelaimes gadījumu cēloņi:
- 4.11.1. neievērojot drošības prasības strādājot elektroietaisēs – gūst elektrotraumas, apdegumus;
- 4.11.2. neuzmanīgi pārvietojoties pa teritoriju, telpām, kāpnēm, kritienu rezultātā ir lūzumi vai sasitumi;
- 4.11.3. traumatisms lietojot bojātus instrumentus, mehānismus, aizsardzības līdzekļus un iekārtas, kā arī nelietojot vajadzīgos aizsardzības līdzekļus.
- 4.12 Darba telpās darbiniekiem jāievēro sekojoši noteikumi:
- ja darbam tas nav nepieciešams, nav jāiet telpās, kur jūs nestrādājat;
 - pa telpām, gaitenīem un it īpaši pa kāpnēm ejiet uzmanīgi, lai nekristu un nesusistos, telpām jābūt pietiekami apgaismotām;
 - telpas jāuztur kārtībā un tīras;
 - neiedarbināt un neapstādināt mašīnas, iekārtas un mehānismus, kuru apkalpe jums nav uzdots (izņemot apstādināšanu tad, ja draud briesmas un citādi nav novēršams nelaimes gadījums vai avārija);
 - nevērt vaļā traukus ar jums nezināmu šķidrumu vai citām vielām, nelietot šādus šķidrumus, lai nesaindētos;
 - ja redzat, ka jūsu kolēģis neievēro drošības tehnikas prasības, nekavējoties apturiet viņu un parādiet viņam pareizos darba paņēmienus, ja nepieciešams, ziņojiet par to tiešajam vadītājam;
 - nedariet darbu, kas jums nav uzdots un neietilpst jūsu pienākumos.
- 4.13 Vienmēr atcerieties, ka elektroenerģijai, atšķirībā no citu veidu enerģijas, ir vairākas īpatnības, no kurām visbīstamākā ir tā, ka elektriskā strāva nav redzama, tās esamību var noteikt tikai ar speciālām ierīcēm.

5 Ugunsdrošības prasības.

- 5.1. Personāla rīcība:
- Personu pienākums ir nepieļaut ugunsgrēka izcelšanos vai darbības, kas var izraisīt ugunsgrēku, kā arī, atrodoties būvē, nekavējoties evakuēties, atskanot ugunsgrēka trauksmes signālam vai pamanot ugunsgrēku.

Numurs: ID-1-010 Redakcija: 07	Darba instrukcija Darba instrukcija AS "Augstsprieguma tīkls" nolīgtajiem darbuņēmējiem	Lapa 5 (10)
---	---	-------------

- Evakuāciju no telpām un ēkām jāveic pa jebkuru evakuācijas izeju, pa kuru tas ir iespējams;
 - Personālam, kuram autotransports atrodas blakus degošām ēkām, ugunsdzēsības hidrantiem un uz piebraucējiem ceļiem, nekavējoši pārvietot autotransportu;
 - Aizliegts dzēst elektroiekārtas.
 - Ja izcēlies ugunsgrēks objektā, nekavējoties pa tālruni **112 (901 vai 9112 no uzņēmuma vietējā sakaru tīkla, AST DD elektrotīklu dispečeri - no vietējā telefona tālr.25484 vai mob. 929342139)** izsaukt ugunsdzēsējus un personālu, kurš pielaida pie darba, un rīkoties atbilstoši instruktāžā saņemtajiem norādījumiem.
 - Ja ēkā izceļoties ugunsgrēkam nav nostrādājusi automātiskā ugunsgrēka atklāšanas un trauksmes sistēma (ugunsdrošības signalizācija), iedarbināt to, izspiežot organiskā stikla aizsargu un nospiežot pogu signalizācijas aparātiem sarkanā korpusā, kas izvietoti redzamās vietās ēku gaitenēs vai priekštelpās, vai paziņot apsardzei;
 - Ja radusies cilvēku veselībai un dzīvībai bīstama situācija, nekavējoties pārtraukt darbu, atstāt darbu veikšanas vietu un informēt par to citus darbiniekus. Nekavējoties veikt pasākumus, lai nepieļautu darba kolēģu un/vai citu cilvēku iekļūšanu bīstamajā zonā.
 - Pēc evakuācijas, atgriezties atpakaļ ēkās, telpās, kurās nostrādāja ugunsgrēka signalizācija, atļauts tikai ar apsardzes darbinieku vai objekta atbildīgās personas atļauju;
- 5.2. Uzturoties un veicot darbus AST objektos ir jāievēro ugunsdrošības noteikumus.
- 5.3. Galvenie ugunsgrēka cēloņi iestādēs:
- neuzmanīga rīcība ar uguni;
 - pārkāpumi elektrotīklu un elektroierīču ekspluatācijā;
 - pārkāpumi sadzīves elektroiekārtu ekspluatācijā;
 - smēķēšana neparedzētās vietās;
 - pārkāpumi metināšanas darbu veikšanā.
- 5.4. AS "Augstsprieguma tīkls" telpās un teritorijā smēķēt ir aizliegts. Smēķēt ir atļauts tikai šim nolūkam speciāli paredzētās un iekārtotās vietās.
- 5.5. Netīrus slaukāmos materiālus savākt šim nolūkam paredzētajās tvertnēs.
- 5.6. Nepieļaut, ka darba vietās uzkrājas ugunsnedroši materiāli (putekļi, skaidas u.tml.). Teritorijā un telpās vienmēr jāuztur tīrība un kārtība. Visi degošie atkritumi sistemātiski jāiznes (jāizved) uz speciāli ierādītām vietām. Beidzot darbu, neatstāt telpās nenovāktus ugunsnedrošus atkritumus vai viegli uzliesmojošus šķidrumus.
- 5.7. Pieejas ugunsdzēsīgam inventāram vienmēr turēt brīvas.
- 5.8. Neaizkraut, neaizsprostot evakuācijas izejas, koridorus, ejas un kāpņu telpas.
- 5.9. Sekot apkures ierīču, ventilācijas sistēmas un elektroiekārtu stāvoklim un nekavējoties ziņot darba devējam par bojājumiem, kuri var kļūt par ugunsgrēka cēloni.

6 Kas jāzina par vides aizsardzību AS "Augstsprieguma tīkls" objektos

AS "Augstsprieguma tīkls" ir definējis, ka savas darbības īstenošanā vadīsies no darba metodēm, kuras ir videi drošas vai arī negatīvā ietekme uz vidi ir iespējami maza.

Šo lēmumu pastiprina apstākļi, ka piesārņotas vides attīrīšana ir dārgs un laikietilpīgs process.

Numurs: ID-1-010 Redakcija: 07	Darba instrukcija Darba instrukcija AS "Augstsprieguma tīkls" nolīgtajiem darbuņēmējiem	Lapa 6 (10)
---	---	-------------

Cēloni vai iemeslu kā rezultātā var izmainīties vides kvalitāte, sauc par vides aspektu. Nolīgtie darbuņēmēji var ietekmēt sekojošus vides aspektus:

- elektroiekārtu ekspluatācija;
- ēku, būvju, elektroietaišu vai elektroiekārtu remontdarbi;
- EPL trašu tīrīšana;
- ēku, būvju vai elektroietaišu rekonstrukcija, demontāža vai izbūve;
- atkritumu apsaimniekošana;

6.1. Vides aspekts – elektroiekārtu ekspluatācija

Pie iekārtu ekspluatācijas, pastāv risks iekārtu defektiem, kuru rezultātā var rasties vides piesārņojums no ķīmisko vielu un produktu maisījumiem (arī eļļas), noplūdēm gruntī, grunts un gruntsūdeņu piesārņojums. Pie eļļas noplūdes no transformatora, pastāv iespēja, ka defekta raksturs veido apstākļus eļļas uzliesmošanai un degšanai, kas palielina vides piesārņojumu. Arī cilvēku faktors pie iekārtu ekspluatācijas ir būtisks, jo nepietiekamas zināšanas, nevērība, nolaidība utml. var radīt vides piesārņojumu, kas radīs cilvēka darbības vai bezdarbības rezultātā.

6.2. Vides aspekts – ēku, būvju, elektroietaišu vai elektroiekārtu remontdarbi

Neievērojot darba tehnoloģiju vai nepilnīgas darba tehnoloģijas gadījumā var rasties vides piesārņojums ar kaitīgām vielām – eļļa, krāsas, šķīdinātāji, elegāze utml. **Pasākumi, kas veicami, lai nodrošinātu vides un cilvēka dzīvības un veselības aizsardzību, ir atrodami konkrētās ķīmiskās vielas vai ķīmisko vielu maisījuma Drošības datu lapās, kas satur informāciju par ķīmiskās vielas vai maisījuma fizikālajām un ķīmiskajām īpašībām.**

Darbojoties ar eļļu, darbu izpildes gaitā ir jālieto absorbenti, lai nepieļautu vides piesārņojumu. Izlietotie absorbenti ir atbilstoši jāapsaimnieko. Vides piesārņojumu, veicot elektroietaišu un elektroiekārtu remontu, var radīt cilvēka darbība vai bezdarbība (nepietiekamas zināšanas, nevērība, nolaidība utml.).

Pēc remontdarbu pabeigšanas ir jāapsaimnieko radītie atkritumi, vēršot uzmanību uz atkritumu klasifikāciju (sadzīves atkritumi, bīstamie atkritumi vai ražošanas atlikumi). Nav pieļaujama atkritumu veidu sajaukšana, jo īpaši bīstamo atkritumu sajaukšana.

6.3. Vides aspekts – EPL trašu tīrīšana

Kā nozīmīgs vides aspekts EPL trašu tīrīšanas procesā ir meža, kūlas utml. aizdegšanās, kā rezultātā var tikt nodarīti materiālie zaudējumi, apdraudēta cilvēku dzīvība un veselība, nodarīts būtisks kaitējums videi. Veicot EPL trašu tīrīšanu jāseko darba rīku un mehānismu tehniskajam stāvoklim. Pie atkāpēm no normas vai defektiem darbi jāpārtrauc un defekti, bojājumi jānovērš vai jāizmanto citi (rezerves) darba rīki un mehānismi.

Darbu veikšana ir jāsaista ar zemes īpašnieku vai valdītāju, lai ievērotu tā prasības un neradītu tam zaudējumus vai neērtības.

Pēc darbu pabeigšanas jāpievērš uzmanība koksnes atlikumiem – vai tie apsaimniekoti atbilstoši prasībām un nerada uguns draudus. Pārbaudiet vai pēc Jums nepaliek atkritumi, t.sk. vai nozāģētie koki un koku zari novietoti vai apsaimniekoti atbilstoši prasībām, vai nav izbraukāti ceļi, lauki, tūrumi, vai zemes īpašniekiem vai valdītājiem nav pretenziju.

6.4. Vides aspekts – objektu rekonstrukcija, demontāža vai izbūve

Neievērojot darba tehnoloģiju, ugunsdrošības pasākumus, atkritumu apsaimniekošanas nosacījumus var būt materiālie zaudējumi, vides piesārņojums ar kaitīgām vielām un papildus atkritumi, t.sk. bīstamie atkritumi. Rīkojoties nekompetenti un bezatbildīgi, var tikt radītas neērtības efektīvam darbam un traucēta blakus esošo teritoriju personu ikdienas ierastā gaita (izbraukāta teritorija, ceļi, bojātas drenāžas sistēmas, applūdušas vai mitras teritorijas). Šie apstākļi novedīs pie pretenzijām abpusēji nepatīkamām pārrunām vai līgumsodiem.

Numurs: ID-1-010 Redakcija: 07	Darba instrukcija Darba instrukcija AS "Augstsprieguma tīkls" nolīgtajiem darbuņēmējiem	Lapa 7 (10)
---	---	-------------

6.5. Vides aspekts – atkritumu apsaimniekošana

Neatbilstoši apsaimniekojot atkritumus, var būtiski palielināt vides piesārņojumu (sajaucot bīstamos atkritumus ar sadzīves atkritumiem, savstarpēji sajaucot bīstamo atkritumu veidus, lietojot neatbilstošu taru vai iepakojumu.), piesārņojums var nonākt vidē. Vides piesārņojumu var palielināt cilvēka darbība vai bezdarbība (nepietiekamas zināšanas, nevērība, nolaidība utml.).

Atcerieties, ka bīstamie atkritumi ir kaitīgi un bīstami (to fizikālo un ķīmisko īpašību dēļ), to nonākšana vidē kaitē videi, bet nākotnē var apdraudēt cilvēku veselību.

7 Kas jāzina par AST energoefektivitātes principiem.

Veicot ikdienas aktivitātes energoresursu patēriņu var ietekmēt gan darbināmo iekārtu, ietaišu, mehānismu tehniskais stāvoklis un ekspluatācijas apstākļi, gan darbinieku paradumi, zināšanas un ikdienas aktivitāšu un rīcību organizācija.

Attiecībā uz izmantotajām tehnoloģijām (iekārtām, instrumentiem vai mehānismiem), AST nosaka prasības iepirkumu nolikumos, darbu veikšanas projektos vai arī paša darbuņēmēja interesēs ir veikt darbus energoefektīvi.

Attiecībā uz darbinieku paradumiem, zināšanām un ikdienas aktivitāšu un rīcību organizēšanu, ir jāievēro sekojoši principi:

- Ir jāievēro ēkas un telpu mikroklimata rekomendācijas, vēdinot telpas apkures iekārtas un kondicionieri iespēju robežās ir jāatslēdz, veicot īslaicīgu (~ 5.minūšu) vēdināšanu, radot caurvēju (šajā gadījumā strauji tiek veikta liela gaisa apjoma apmaiņa, saglabājot telpas būvkonstrukciju, kā sienu un griestu siltuma inerci – sienas un griesti nepaspēj atdzist / uzkarst);
- Lai samazinātu apgaismes nodrošināšanai nepamatoti izmantoto elektroenerģiju, darbiniekiem ir jāseko, lai darba telpās bez vajadzības netiktu ieslēgts viss apgaismojums, atstājot telpu uz vairāk kā 5 minūtēm, apgaismojumu jāizslēdz;
- Elektroinstrumenti un mehānismi ir jāuztur labā tehniskā stāvoklī un konstatējot tehniskos defektus, tie savlaicīgi ir jānovērš. Jāseko, lai transporta līdzekļu vai specializētās transporta un mehānisko tehnikas dzinēji netiktu ilglaicīgi darbināti bez vajadzības.

Neskaidrību gadījumos vai gadījumos, kad rodas jautājumi vai ierosinājumi attiecībā par energoefektivitātes principiem, var vērsties pie AST atbildīgajiem darbiniekiem, kuri veic darbuņēmēju darbu uzraudzību.

8 Izraksts no AS "Augstsprieguma tīkls" kvalitātes, vides, energopārvaldības, darba aizsardzības un arodveselības politikām.

8.1. AS "Augstsprieguma tīkls" kvalitātes politika:

Kvalitātes politikas pamatprincipi:

- Darbība valsts ilgtspējīgas attīstības interesēs – nodrošina vienlīdzīgu pieeju elektroenerģijas pārvades sistēmai un tās pakalpojumiem, un nepārtrauktu, drošu un ilgtspējīgi efektīvu elektroenerģijas pārvadi visā Latvijā.
- Līderība un vienotība mērķu sasniegšanā – AST vadība veicina personāla vienotību un saliedētību, veido izpratni, rada vidi, kurā darbinieki iesaistās AST mērķu sekmīgā sasniegšanā.
- Procesos orientēta pieeja – skaidri definē procesus un to mijiedarbību, lai kopīgi plānojot, darot, pārbaudot un rīkojoties, pastāvīgi uzlabotu un nodrošinātu efektīvu sniegumu.
- Uz faktiem balstīta pieeja lēmumu pieņemšanā – pieņem efektīvus lēmumus, kas balstīti uz darbības un attīstības nepieciešamībām, objektīviem datiem, AST zināšanām, pieejamo tehnoloģiju un inovācijām, informācijas analīzi un pieredzi.
- Sadarbība – atbildīgi sadarbojas ar klientiem, sadarbības partneriem, darbuņēmējiem un ieinteresētajām pusēm, lai nodrošinātu efektīvu darbību un ilgtspējīgu AST attīstību, ievērojot valsts ilgtspējīgas attīstības intereses.

Numurs: ID-1-010 Redakcija: 07	Darba instrukcija Darba instrukcija AS "Augstsprieguma tīkls" nolīgtajiem darbuņēmējiem	Lapa 8 (10)
---	---	-------------

- Personāla iesaistīšanās un kompetence – AST darbinieki piedalās KVS izveidē un uzturēšanā, politikas uzturēšanā, aktīvi komunicējot un paužot viedokli. AST nodrošina mūžizglītības principu savā darbībā, lai AST darbinieki būtu kompetenti, atvērti inovācijām un tehnoloģijām, kas palīdz attīstīties un pilnveidoties.
- Nepārtraukta, attīstoša pilnveide – mērķu sasniegšanai identificē un atbilstoši prioritātēm īsteno pārmaiņas, kas nepieciešamas procesu, KVS, sasniegumu un AST vērtīguma palielināšanai un attīstībai.
- Rīcības ar riskiem un iespējām – AST pārvaldībā uzrauga iekšējo un ārējo vidi, darbības incidentus, informāciju un komunikāciju, nolūkā novērst riskus ar augstu riska pakāpi vai samazināt tos, līdz pieņemam riska līmenim, kā arī izvērtē iespējas pilnveidot AST kvalitātes vadības sistēmas efektivitāti un procesus.

8.2. Darba aizsardzības politika:

AS "Augstsprieguma tīkls" realizēs pasākumus nelaiemes gadījumu darbā un arodslimību prevencijai:

- neiecietīgi izturas pret jebkuriem darba iekšējās kārtības un darba aizsardzības normatīvo dokumentu prasību pārkāpumiem, veicinot vadītāju un darbinieku atbildības pakāpes par darba kvalitāti un klientu apmierinātības līmeņa paaugstināšanu. Galvenie principi, kuri jāievēro darba aizsardzības jautājumu risināšanā ir:

- pildīt Latvijas Republikas darba aizsardzības tiesību aktu prasības;
- veidot darba vidi tā, lai izvairītos no darba vides riska vai mazinātu nenovēršama darba vides riska ietekmi;
- novērst darba vides riska cēloņus;
- darbu pielāgot indivīdam, galvenokārt darba vietas iekārtojuma, darba aprīkojuma, kā arī darba un ražošanas metožu izvēles ziņā;
- dot priekšroku kolektīvajiem darba aizsardzības pasākumiem salīdzinājumā ar individuālajiem darba aizsardzības pasākumiem;
- novērst darba vides riska ietekmi uz to nodarbināto drošību un veselību, kuriem saskaņā ar normatīvajiem aktiem noteikta īpaša aizsardzība;
- veikt nodarbināto instruktāžu un apmācību darba aizsardzības jomā;
- darba vides riska novērtēšanu veikt pēc vienotas darba vides risku novērtēšanas metodikas;
- darba vides iekšējo uzraudzību veikt datorizētajā darba vides iekšējās uzraudzības sistēmā;
- apkopot informāciju par notikušajiem un gandrīz notikušajiem nelaiemes gadījumiem, par arodslimībām un veikt šīs informācijas analīzi, izvērtēšanu un pasākumu noteikšanu to samazināšanai.

8.3. Vides aizsardzības politika:

AS „Augstsprieguma tīkls” Vides politikas mērķis ir nepārtraukti uzlabot AS „Augstsprieguma tīkls” vides sniegumu, novēršot vai samazinot kaitīgo ietekmi uz vidi, racionāli izmantojot dabas resursus un ieviešot labākos pieejamos tehniskos paņēmienus visās AS „Augstsprieguma tīkls” darbības jomās.

Galvenie principi, kas jāievēro vides jomā:

- Uzņēmums organizē savu darbību un plāno attīstību atbilstoši ilgtspējīgas attīstības pamatprincipiem, ievērojot ekonomiskos un vides aspektus un pildot Latvijas tiesību aktus vides aizsardzības jomā;
- Uzņēmums identificē iespējamus vides riskus un maksimāli samazina to nelabvēlīgo iedarbību uz apkārtējo vidi visās uzņēmuma darbības sfērās;
- Uzņēmums ievieš labākos pieejamos tehniskos paņēmienus, samazina piesārņojošo vielu emisiju vidē, ietekmi uz klimata pārmaiņām un radīto atkritumu daudzumu;
- Uzņēmums veicina nepārtrauktu vides snieguma uzlabošanu katrā struktūrvienībā un uzņēmumā kopumā, veicinot resursu efektīvu izmantošanu;

Numurs: ID-1-010 Redakcija: 07	Darba instrukcija Darba instrukcija AS "Augstsprieguma tīkls" nolīgtajiem darbuuzņēmējiem	Lapa 9 (10)
---	---	-------------

- Uzņēmums plānojot attīstību izvērtē investīciju projektu ietekmi uz vidi, nepieļaujot kaitējuma nodarīšanu videi un sabiedrības interesēm, kā arī nodrošinot kaitējuma videi maksimālu samazināšanu plānoto objektu būvniecības, izmantošanas un slēgšanas etapos;
- Uzņēmums uztur un pilnveido vides pārvaldības sistēmu saskaņā ar LVS EN ISO 14001 standarta prasībām;
- Uzņēmums rūpējas un veicina bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu, izvērtē un kontrolē uzņēmuma darbības radīto ietekmi uz īpaši aizsargājamām dabas teritorijām, sugām un biotopiem;
- Uzņēmums nodrošina atbildīgo darbinieku kompetenci vides jomā, veicina darbinieku vides apziņas veidošanu katrā darba vietā un informē darbiniekus par uzņēmuma darbības būtiskajiem vides aspektiem;
- Uzņēmums regulāri un atklāti informē sabiedrību un ieinteresētās puses par uzņēmuma aktivitātēm vides jomā;
- Uzņēmums rīkojas videi draudzīgi un aicina videi draudzīgi rīkoties sadarbības partnerus un sabiedrību.

8.4. Energo pārvaldības politika:

AS „Augstsprieguma tīkls” Energoefektivitātes politikas mērķis ir nepārtraukti uzlabot Sabiedrības energosniegumu, samazinot tehniskos un tehnoloģiskos zudumus, uzlabojot uzņēmuma objektu ekspluatācijas energopatēriņa rādītājus un pilnveidojot uzņēmuma autotransporta iegādes un izmantošanas stratēģiju.

Galvenie principi, kas jāievēro ar uzņēmuma energosniegumu saistīto jautājumu risināšanā ir:

- Sabiedrība identificē visus elektroenerģijas pārvades procesa enerģijas zudumus un nelietderīgos elektroenerģijas izmantošanas veidus vai risinājumus un mērķtiecīgi tos samazina, ja tas ir ekonomiski pamatoti;
- Sabiedrība apzina energosniegumu ietekmējošos stacionāros un mainīgos faktoros;
- Sabiedrība realizē pārvades iekārtu un objektu rekonstrukcijas un modernizācijas projektus, lai nodrošinātu elektroenerģijas pārvades drošumu un pieprasītos pārvades apjomus, izskatot iespējas optimizēt tehnoloģiskos zudumus;
- Sabiedrība realizē transformatoru un autotransformatoru nomaiņu projektus, lai nodrošinātu elektroenerģijas pārvades drošumu un pieprasītos pārvades apjomus, izskatot iespējas samazināt tehniskos zudumus;
- Kur tas ir ekonomiski pamatoti, Sabiedrība atbalsta energoefektīvu risinājumu ieviešanu rekonstruējamajās un no jauna projektējamajās a/st. un citu Sabiedrības objektu ēkās, kā arī uzlabo esošos risinājumus;
- Sabiedrība apzina savus darbiniekus un apakšuzņēmējus, kuru darbība var būtiski ietekmēt Sabiedrības energosniegumu, informē tos un pastiprināti uzrauga energoefektivitātes prasību ievērošanu to darbā;
- Sabiedrība pastāvīgi uzlabo saimnieciskās darbības un saimniecisko objektu energoefektivitātes rādītājus, ņemot vērā energosniegumu ietekmējošos stacionāros un mainīgos faktoros;
- Sabiedrība īsteno autoparka modernizāciju ievērojot energoefektivitātes principus;
- Sabiedrība veic energoresursu uzskaiti un analīzi, lai izstrādātu efektīvus energosnieguma uzlabošanas pasākumus;
- Sabiedrība nodrošina atbildīgo darbinieku kompetenci un nodrošina nepieciešamos resursus mērķu sasniegšanai un programmu izpildei energopārvaldības jomā, veicina darbinieku izpratni par energoefektivitātes pilnveides iespējām;
- Sabiedrība apzina un ievēro normatīvos aktus un citas saistošās prasības enerģijas izmantošanas, energopatēriņa un energoefektivitātes jomās;
- Sabiedrība īsteno iepirkumus, kā rezultātā iegūtie produkti un/vai pakalpojumi ir energoefektīvi un uzlabo Sabiedrības energosniegumu, ievērojot produktu un/vai pakalpojumu dzīves cikla izmaksas, kur tas ir iespējams.

Numurs: ID-1-010 Redakcija: 07	Darba instrukcija Darba instrukcija AS "Augstsprieguma tīkls" nolīgtajiem darbuzņēmējiem	Lapa 10 (10)
---	--	--------------

9. Izpratne un atbildība.

Ievērojot darbuzņēmēja dalību uzņēmuma procesos un aktivitātēs, un savstarpējo sadarbību līgumdarbu izpildē, ir jāapzinās darbuzņēmēja veikto aktivitāšu ietekme uz AST darba rezultātu un reputāciju.

Attiecībā uz darbuzņēmēju aktivitātēm mūsu objektos, mēs varam nodrošināt informāciju par mūsu pieredzi, darba vides riskiem, vides aspektiem un energoefektivitāti, cik mēs zinām, un sagaidām atbilstošu sniegumu no darbuzņēmēju aktivitātēm, lai tās nekaitētu mūsu reputācijai.